

Dosarul nr. 2ra-103/21

2ra-1769/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud. I. Chirtoacă)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Secrieru, V. Mihaila, I. Cotruță)

Î N C H E I E R E

27 ianuarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Procuratura municipiului Chișinău Oficiul Botanica în interesele Direcției Administrare Fiscală Centru

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Procuratura municipiului Chișinău, oficiul Botanica (Procuratura sectorului Botanica, mun. Chișinău) în interesele Direcției Administrare Fiscală Centru împotriva Societății Comerciale „Xxxx-Xxxxxx” Societate cu Răspundere Limitată și XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX, cu privire la încasarea sumelor restante la taxe și impozite și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 23 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 21 decembrie 2015, Procuratura sectorului Botanica, mun. Chișinău (după reorganizare Procuratura municipiului Chișinău, oficiul Botanica), în interesele Direcției Administrare Fiscală Centru, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății Comerciale „Xxxx-Xxxxxx” Societate cu Răspundere Limitată și XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX cu privire la încasarea sumelor restante la taxe și impozite și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, invocă că, la 16 iulie 2012, a fost pornită urmărirea penală nr. 2012036693, conform elementelor constitutive ale componenței de infrațiune prevăzute de art. 244 alin. (2) Cod penal, adică pe faptul evaziunii fiscale comise de Societatea Comercială „Xxxx-Xxxxxx” și factorii de decizie ai acestei întreprinderi.

Astfel, remarcă că, în cadrul urmăririi penale, s-a stabilit că, în urma controlului fiscal efectuat de către Inspectoratul Fiscal de Stat Chișinău, prin metoda indirectă, factorii de decizie ai Societății Comerciale „Xxxx-Xxxxxx”, pe parcursul perioadei 01 aprilie 2008 - 21 martie 2011, nu au respectat obligațiile contribuabililor prevăzute de art. 8 alin. (2) lit. f) al Codului fiscal, prin neprezentarea documentelor justificative pentru control, fiind estimată TVA aferentă bugetului în sumă de 168 862 lei, ceea ce constituie proporții deosebit de mari.

Susține că, reieșind din faptul că persoanele cu funcții de răspundere ale agentului economic nu au prezentat documentele primare și de evidență contabilă, suma TVA aferentă procurărilor de mărfuri și servicii atribuite la trecere în cont nu se acceptă.

În acest context, remarcă că, în rezultatul neexecutării obligațiilor fiscale în perioada 01 aprilie 2008 - 21 martie 2011, contribuabilul Societatea Comercială „Xxxx-Xxxxxx” a format o datorie față de bugetul de stat la capitolul taxelor și impozitelor obligatorii în mărime de 168 862 lei. Or, executarea obligațiilor fiscale de către agenții economici constituie o modalitate prevăzută de lege pentru formarea și executarea bugetului de stat. Conchide că există motive întemeiate pentru intervenirea procurorului în conformitate cu prevederile art. 71 alin. (1) și (3) Cod de procedură civilă.

Întemeindu-și acțiunea pe prevederile art. 169 alin.(1) și 171 Cod fiscal, Procuratura municipiului Chișinău, oficiul Botanica (Procuratura sectorului Botanica, mun. Chișinău) solicită încasarea de la Societatea Comercială „Xxxx-Xxxxxx” Societate cu Răspundere Limitată în beneficiul statului, prin intermediul Direcției Administrare Fiscală Centru, a sumelor restante la taxe și impozite obligatorii de stat în mărime de 168 862 lei și a taxei de stat.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, emisă la 23 august 2019, acțiunea a fost admisă integral și s-a încasat de la Societatea Comercială „Xxxx-Xxxxxx” Societate cu Răspundere Limitată, în beneficiul statului, prin intermediul Direcției Administrare Fiscală Centru, suma de 168 862 lei, cu titlu de sume restante la taxe și impozite. S-a încasat de la Societatea Comercială „Xxxx-Xxxxxx” Societate cu Răspundere Limitată, în beneficiul statului, suma de 5 065,86 lei, cu titlu de taxă de stat (f.d.148, 154-162).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2020, cerera de apel declarată de către avocatul Iosip Andrei în interesele apelanților Societatea Comercială „Xxxx-Xxxxxx” Societate cu Răspundere Limitată și XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, emisă la 23 august 2019, în cauza civilă nr.2-3269/15, a fost admisă. S-a casat hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 23 august 2019. S-a respins, drept neîntemeiată, cererea de chemare în judecată depusă de Procuratura municipiului Chișinău, oficiul Botanica în interesele Direcției Administrare Fiscală Centru împotriva Societății Comerciale „Xxxx-Xxxxxx” Societate cu Răspundere Limitată și XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX cu privire la încasarea sumelor restante la taxe și impozite și a cheltuielilor de judecată.

În favoarea acestei soluții, instanța de apel a concluzionat că argumentele expuse de către apelant în cererea de apel sunt fondate, Colegiul constatând cert că instanța de fond a soluționat eronat cauza prin admiterea integrală a pretențiilor din acțiune, în raport cu aspectele de fapt și de drept, în consecință hotărârea emisă fiind neîntemeiată.

În acest context, instanța de apel consideră nejustificată critica primei instanțe vis-a-vis de actul de control fiscal nr. 5-683263 din 23 august 2017, eliberat de Direcția Generală Control Fiscal, precum și Decizia Serviciului Fiscal de Stat nr.116/xxxxx din 15 septembrie 2017, întrucât actele respective probează că contribuabilul a achitat taxa cu valoare adăugată la bugetul de stat și nu are careva restante în perioada respectivă.

Totodată, instanța de apel a statuat că, că potrivit art. 11 lit. p) Cod de executare, actele emise de către Serviciul Fiscal de Stat privind dispunerea încasării sumelor sunt documente executorii și se execută conform normelor stabilite de Codul de executare. Astfel, ținând cont de prevederile enunțate, instanța de apel a indicat că Decizia Serviciului Fiscal de Stat nr.116/xxxxx din 15 septembrie 2017 reprezintă în sine un document executoriu care urmează a fi pus în executare, însă sub nici o formă nu poate constitui temei de admitere a acțiunii având în vedere că nu a fost invocat de reclamant.

La 22 septembrie 2020, Procuratura municipiului Chișinău Oficiul Botanica, în interesele Direcției Administrare Fiscală Centru, a declarat recurs împotriva deciziei din 23 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

În susținerea cererii de recurs, a indicat, în special, că instanța de apel nu a cercetat alte probe decât cele prezentate de către participanții procesului în instanța de fond, motiv pentru care consideră că nu este în drept să-si întemeieze soluția pe presupuneri, ori actele la care face trimitere apelantul nu au fost obiectul cercetării judecătorești.

Recurentul consideră că ordonanța de încetare a procesului penal pe motivul intervenirii prescripției, motiv de nereabilitare, reprezintă în sine un act/hotărâre emisă de procuror în cauza penală și nu poate fi supus criticii, atât timp cât acesta nu a fost anulat sau modificat.

Totodată, reieșind din faptul că cauza în ordine de apel a fost examinată în lipsa procurorului, decizia Curții de Apel Chișinău după pronunțare nu a fost expediată procurorului pentru cunoștință, dar a parvenit în adresa Procuraturii municipiului Chișinău, Oficiul Botanica numai la data de 20 iulie 2020, recurentul a solicitat instanței de recurs repunerea sa în termenul de declarare a recursului.

Așadar, recurentul a solicitat repunerea în termenul de declarare a recursului, casarea integrală a deciziei Curții de Apel Chisinău din 23 iunie 2020 și menținerea hotărârii primei instanțe.

Examinând admisibilitatea recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

După cum remarcă însuși recurentul, decizia Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2020 a fost comunicată recurentului la 20 iulie 2020.

În conformitate cu art. 431 alin. (2) din Codul de procedură civilă, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Calea de atac în ordine de recurs a fost demarată la data de 22 septembrie 2020 de către recurenți, deci cu omiterea termenului legal de declarare a recursului din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 116 alin. alin. (1) și (3) CPC, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de

procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Prin prisma prevederilor legale citate, termenul de declarare a recursului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite solicită acest lucru și prezintă probe veridice, ce confirmă imposibilitatea de a fi putut depune recursul în termen.

La caz, termenul de declarare a recursului a început să curgă la 21 iulie 2020 și a expirat la 21 septembrie 2020.

Recurentul, solicitând repunerea în termenul de declarare a recursului, a indicat drept motiv de omitere a termenului faptul că nu a fost prezent în ședința de judecată a instanței de apel, însă recunoaște că decizia i-a fost comunicată la data de 20 iulie 2020 și că a omis termenul de declarare a recursului. În consecință, instanța de recurs nu atestă existența, la caz, a unor motive temeinice privind solicitarea recurentului. În plus, termenul instituit prin art. 434 alin. (2) din Codul de procedură civilă, termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În aceeași ordine de idei, Colegiul menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice.

În aceste circumstanțe, recursul declarat de către Procuratura municipiului Chișinău Oficiul Botanica la 22 septembrie 2020 este depus peste termenul legal prevăzut de lege.

Suplimentar la cele expuse, având în vedere dovezile din dosar, instanța de recurs subliniază că instanța de apel a expediat în mod eficient decizia din 23 iunie 2020, iar lipsa unor acțiuni concrete de a ataca decizia demonstrează că, recurentul nu a depus suficientă diligență într-un timp rezonabil pentru a-și proteja drepturile (cauza Karakutsya versus Ucraina, 16 februarie 2017, parag. 60, 61).

Instanța de recurs consideră că nerespectarea termenului de declarare a recursului a fost cauzat în întregime de comportamentul recurentului.

În acest sens, instanța de recurs accentuează că participanții la proces, în conformitate cu art. 56 alin. (3) CPC au obligația de a se folosi cu bună-credință de drepturile lor procedurale, iar faptul că reprezentantul Procuraturii municipiului Chișinău Oficiul Botanica nu a fost prezent la ședința de judecată în ordine de apel din 23 iunie 2020, fiind legal citat (f.d. 204), nu reprezintă un motiv temeinic pentru repunerea sa în termenul de procedură, solicitarea sa fiind neîntemeiată atât în fapt, cât și în drept.

În consecință, ținând cont de faptul că prezentul recurs a fost declarat abia la 22 septembrie 2020, cu încălcarea evidentă a termenului legal prevăzut de art. 434 CPC și fără a indica vreun motiv justificativ cu anexarea probelor în vederea argumentării omiterii termenului legal, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră cererea de repunere în termenul de declarare a recursului ca fiind neîntemeiată, iar recursul declarat ca inadmisibil.

Instanța de recurs accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele înserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei (hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008), unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

În temeiul art. 270, art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) și art. 440 Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se respinge cererea Procuraturii municipiului Chișinău Oficiul Botanica în interesele Direcției Administrare Fiscală Centru de repunere în termenul de declarare a recursului.

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Procuratura municipiului Chișinău Oficiul Botanica în interesele Direcției Administrare Fiscală Centru.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Maria Ghervas

Nicolae Craiu